

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.080/2025/16.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke
Dr. Varga Eszter, előadó bíró
Molnár Ferencné dr., bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró
Dr. Horváth Péter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2026. február 24.

Az ügy tárgya: vesztegetés elfogadása hatósági eljárásban büntette
és más bűncselekmény

Terhelt(ek): I. rendű

Első fok: Székesfehérvári Törvényszék, 31.B.29/2021/90., ítélet,
tárgyalás, 2024. január 19.

Másodfok: Győri Ítéltábla, Bf.I.70/2024/7., ítélet,
nyilvános ülés, 2024. október 28.

Az indítvány előterjesztője: az I. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: az I. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a vesztegetés elfogadása hatósági eljárásban büntette és más bűncselekmény miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Székesfehérvári Törvényszék 31.B.29/2021/90. számú és a Győri Ítéltábla Bf.I.70/2024/7. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Székesfehérvári Törvényszék a 2024. január 19. napján meghozott 31.B.29/2021/90. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki vesztegetés elfogadásának büntetében [Btk. 296. § (1) bekezdés], csalás vétségében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] és hamis tanúzás büntetében [Btk. 272. § (2) bekezdés a) pont I. fordulat, (5) bekezdés]. Ezért öt halmazati büntetésül 2 év, végrehajtásában 5 év próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetésre és 350 nap, napi tételenként 1.500 forint, összesen 525.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett arról, hogy a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelése esetén annak végrehajtási fokozata fogház, és az I. rendű terhelt legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, rendelkezett továbbá a vagyoneklobzásról, a bűnjelekről, és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2024. október 28. napján meghozott Bf.I.70/2024/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, az I. rendű terhelt esetében mellőzte bűnösségének megállapítását 1 rendbeli csalás vétségében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont]. Mellőzte a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést, és az I. rendű terheltet 3 év igazságügyi szakértői tevékenység foglalkozástól eltiltásra és 2 év közügyektől eltiltásra is ítélte. Pontosította a vagyoneklobzásra vonatkozó rendelkezést. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terhelt vonatkozásában helybenhagyta.

II.

[3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt védője a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára, valamint a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára hivatkozva elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása, másodlagosan felmentés érdekében terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

[4] Indokai szerint az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes, melyre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítélete a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja szerinti abszolút hatályon kívül helyezési okban szenved, érdemi felülbírálatra alkalmatlan. A másodfokú bíróság azonban a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést nem észlelte, ezért a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálatnak van helye.

[5] Annak ellenére, hogy az elsőfokú bíróság megállapította az I. rendű terhelt bűnösségét a hamis szakvélemény adásával megvalósuló hamis tanúzás büntetében [Btk. 272. § (2) bekezdés a) pont I. fordulat és (5) bekezdés], az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában meglehetősen hosszán kerültek kifejtésre azok a megállapítások, amelyek azt támasztják alá, hogy az I. rendű terhelt nem követte el a bűncselekményt.

[6] Álláspontja szerint ezen abszolút hatályon kívül helyezési okot megvalósító eljárási szabálysértés nyomatékát további indokolásbeli hiányosságok növelik, mivel az elsőfokú bíróság indokolása hiányos és önellentmondásos. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása ugyan a bűncselekmény megvalósulása szempontjából utal az állandó bírói gyakorlatra, azonban azt semmilyen módon nem ismerteti és veti össze az eljárás tárgyát képező tényállással, így teljes mértékben feloldatlan maradt az az ellentét, hogy milyen módon tekinthető a szakvélemény hamisnak abban az esetben, ha az a főkérdés tekintetében hamisnak nem tekinthető.

[7] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság – a másodfokú bíróság által nem orvosoltan – az általa megállapított tényállás büntetőjogi értékelése során – a vád tárgyává tett, a Btk. 296. § (1) bekezdésébe ütköző vesztegetés elfogadása bírósági vagy hatósági eljárásban büntette és a Btk. 272. § (2) bekezdés a) pont I. fordulatába ütköző és az (5) bekezdése szerint minősülő hamis tanúzás büntette vonatkozásában egyaránt – jogszabályt helytelenül alkalmazott, az általa megállapított tényállásból helytelen jogi következtetést vont le.

[8] Szerinte a rendelkezésre álló bizonyítékokból sem tényszerűen, sem logikai következtetés alapján nem lehet megállapítani, hogy a személyes találkozóra, egyeztetésre azért került sor, hogy az 1. számú tanú pénz felajánlásával befolyásolja/befolyásolhassa az I. rendű terheltet. Ám még ezen megállapítás érintetlenül hagyása mellett is levonható a helyes jogkövetkeztetés az I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségének hiányára, mivel a megállapított tényállásból sem következik az, hogy az I. rendű terhelt tudata átfogta volna, hogy a találkozó célja az ő jogellenes befolyásolása.

[9] A személyes találkozót azért fogadta el az I. rendű terhelt, mert tájékozódni akart a munkáról, annak volumenéről, határidőről, az iratátadásról, amely befolyásolja a szakértői kirendelés módját.

[10] Vitatta, hogy az I. rendű terhelt azt mondta a találkozón az 1. számú tanúnak, hogy az ilyen jellegű munkákért 700.000-800.000 forintot szokott kérni. Az I. rendű terhelt semmilyen pénzt előre nem fogadott el, és nem kért sikerdíjat, jogtalan előnyt, csupán megnevezte nagyságrendileg azt az összeget, szakértői óradíjat, amellyel általános esetben számol.

[11] Indokai szerint az elsőfokú bíróság a vesztegetés elfogadása büntette vonatkozásában helytelen jogkövetkeztetést vont le az I. rendű terhelt elkövetési magatartására, mivel a jogtalan előny elfogadásával megvalósuló tényállásszerű elkövetési magatartás csak abban az esetben állapítható meg, ha a történeti tényállás alapján konkretizálható lett volna az, hogy miben áll az elfogadott előny jogellenes jellege, azaz milyen módon sért tételes jogszabályt.

[12] Természetes és jogszerű, hogy ha az ügyfél a kereseti kérelmét alátámasztó, azt megalapozó, vagyis ebbéli igényéhez igazodó szakértői vélemény elkészítésére irányuló megbízást ad.

[13] Mivel az I. rendű terhelt és az 1. számú tanú között nem volt olyan megállapodás, hogy a szakértő a szakértői véleményét jóváhagyásra, megvitatásra, módosításra átküldi a megrendelőnek, így logikus, hogy nem ezért küldte meg az I. rendű terhelt a II. rendű terheltnek, hogy azt továbbítsa. Ekként szerinte a szakvéleményt az I. rendű terhelt nem küldte meg az 1. számú tanúnak. Ha lett volna ilyen megállapodás, akkor közvetlenül küldte volna meg az 1. számú Kft. e-mail címére.

[14] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság iratellenesen, helytelen jogi következtetéssel állapította meg azt, hogy: „Ezt követően az 1. számú tanútól – részben a II. rendű terhelt közvetítésével – kapott utasításoknak megfelelően az I. rendű terhelt a szakvéleményét átírta.”.

[15] Álláspontja szerint az objektív tényekből mind a korrupciós bűncselekmény, mind a hamis tanúzás vonatkozásában kizárólag az I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségének

hiányára lehetett volna helyes jogi következtetést levonni, hiszen a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapított történeti tényállás mindkét, az I. rendű terhelt terhére rótt bűncselekmény vonatkozásában cáfolja a tényállásszerű elkövetési magatartás meglétét.

[16] Kifejtette, hogy a bíróság helytelenül következtetett arra, hogy az I. rendű terhelt megsértette a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara küldöttgyűlésének 100/2017. (III. 22.) számú, a Kamara Etikai Kódexéről szóló határozata (a továbbiakban: Etikai Kódex) 18. § (2) bekezdésében rögzített pártatlanság követelményét, valamint az Etikai Kódex 30. § c), d) és f) pontjaiban rögzített ellenőrizhetőség követelményét.

[17] Nem helytálló szerinte azon jogi érvelés sem, hogy a helyszínbejárás, mint alkalmazott szakértői módszer hamissága a szakértői vélemény lényeges részét jelenti.

[18] A törvény rendszertani értelmezéséből semmilyen módon nem következik az, hogy a hamis tanúzás Btk. 272. § (2) bekezdése szerinti esetei vonatkozásában ne lenne szükséges az, hogy az elkövetés az ügy lényeges körülményére irányuljon. A Btk. 272. § (2) pontja ugyanis úgy fogalmaz, hogy a hamis tanúzásra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni – összefoglalva – azokra az esetekre, amikor a hatóság számára hamis bizonyítási eszköz szolgáltatására kerül sor. A törvény fenti rendelkezése tehát visszautal az ún. tulajdonképpeni hamis tanúzás alaptényállására, és az ott meghatározott tényállás keretei között rendeli büntetni a hamis tanúzás további eseteit. Ezen szabályozási szerkezetből pedig a törvény helyes értelmezése alapján nem következik más, minthogy a hamis tanúzás Btk. 272. § (2) bekezdése szerinti esetei csak akkor valósulhatnak meg tényállásszerűen, ha a Btk. 272. § (1) bekezdésében meghatározott valamennyi tényállási elem megvalósul, azaz a hamis bizonyítási eszköz szolgáltatására – mivel ezen elkövetési tárgyat a törvényi tényállás meghatározza – az ügy lényeges körülményére vonatkozóan kell, hogy sor kerüljön.

[19] Kifogásolta, hogy a vesztegetés elfogadása bírósági vagy hatósági eljárásban büntette vonatkozásában az elsőfokú bíróság a meg nem engedett előny ígéretének elfogadását a lehallgatási anyagra (a „sikerdíjjal” kapcsolatos kijelentésekre) alapította, melynek vonatkozásában ugyancsak helytelen jogkövetkeztetést vont le.

[20] A Legfőbb Ügyészség BF.1138/2025/4. számú átiratában az I. rendű terhelt védőjének a felülvizsgálati indítványát alaptalannak tartotta.

[21] Kifejtette, hogy jelen ügyben a szakértői eljárás a kezdettől – az elkövetők kapcsolatfelvételétől kezdve – megtervezett, koreografált, csalárd eljárás volt. Annak ellenére, hogy arra jogszabályi lehetőség lett volna az 1. számú tanú nem magánszakértői vélemény elkészítésére irányuló megbízást adott az I. rendű terheltnek, hanem közjegyzői eljárás keretében kérte a kirendelését, amely aktus alkalmas volt arra, hogy a két elkövető közötti kapcsolatot leplezze, és így alkalmas volt arra, hogy a pártatlan eljárás látszatát keltse.

[22] Ezen eljárás egészének a szakértői törvénnyel ellentétes volta, a legitimitását megalapozó feltételek hiánya az, amely miatt a szakvélemény egésze, mint bizonyítási eszköz nem értékelhető, mert bármely hatósági, bírósági eljárás során a bizonyítékok köréből kirekesztésre kerülne. A csalárd eljárást utólag nem legitimálhatja a szakvélemény konklúziójának egyébként ténybeli vitathatatlansága.

[23] Álláspontja szerint az I. rendű terhelt cselekményének tényállásszerűségével összefüggésben kifejtett jogi értékelés során a bűnösség megállapítása a szakvélemény konklúzió részének értékelése mellett, attól független körülményekre alapítottnan történt. A szakvélemény konklúzió része – figyelemmel annak benyújtása előtti, az 1. számú tanú érdekeinek megfelelő megváltoztatására – valójában független volt a szakvélemény vizsgálati módszerétől. A védelmi felülvizsgálati indítvány e komplex, ám részleteiben jól megismerhető bírói érvelés egyik elemét – a szakvélemény konklúziójának helyességét –

ragadta ki a kontextusából, és jelölte meg a rendelkező rész és indokolás közötti (vélt) ellentét egyik abszolút pontjaként.

[24] Az irányadó tényállás maradéktalanul tartalmazza azon tényeket, amelyek az I. rendű terhelt terhére megállapított bűncselekményekben a bűnösségének megállapítását, a cselekmények jogerős ítélet szerinti minősítését megalapozzák.

[25] Indokai szerint az I. rendű terhelt egyeztetései az 1. számú tanúval, a szakértői díj megbeszélések szerinti érvényesítése alapján olyan többmozzanatos eseménysor állapítható meg, amelyből az I. rendű terhelt cselekményének célzatosságára – egyenes szándékára – okszerű következtetés volt levonható. Az I. rendű terhelt cselekménye tényállásszerű volt, bűnösségére, szándékos eljárására a bíróságok helytállóan következtettek. A tényállás nem tartalmaz olyan tényadatot, olyan körülményt, amely azt alapozná meg, hogy az I. rendű terhelt ne lett volna tisztában a helyzettel, magatartása következményeivel.

[26] Álláspontja szerint a szakvélemény hamisnak tekintendő, amelyet az I. rendű terhelt a kirendelőnek benyújtott, és amely révén hamis szakvéleményt adott. Nincs relevanciája annak, hogy a közjegyzői eljárás tárgya csupán a szakvélemény beszerzése volt egy majdani más hatósági eljárásba való érdemi felhasználás céljából, a törvényi tényállás alapján a cselekmény a közjegyzőnek való benyújtásával befejezetté vált.

[27] Az I. rendű terhelt eljárását ugyanakkor a kirendelést megelőző magatartására, cselekményére figyelemmel kell megítélni, amelynek lényege az irányadó ítéleti tényállás szerint, hogy elfogadta az 1. számú tanú által felajánlott, ekként ígért, a szokásos díját jelentősen meghaladó díjat és sikerdíj ajánlatát. Mindezen tények vitatása, illetve a bűnösségmegállapítás eltérő tényekre hivatkozással történő sérelmezése a felülvizsgálat során a törvényben kizárt [Be. 650. § (2) bekezdés].

[28] Ezért a Legfőbb Ügyészség indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatot az I. rendű terhelt vonatkozásában hatályban tartsa fenn.

III.

[29] Az I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[30] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben jogi – és nem pedig ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[31] A felülvizsgálati indítvány részben abszolút eljárási szabálysértésre hivatkozott.

[32] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[33] A Be. 608. § (1) bekezdés f) pont szerint feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető eljárási szabálysértést – egyben felülvizsgálati okot – az indokolás egyetlen hibája valósíthat meg, nevezetesen, ha az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

[34] A Be. 451. § (5) bekezdése szerint a határozat részét képező indokolás a bíróság által megállapított, a döntése alapjául szolgáló, jelentős tényeket és körülményeket, valamint a határozat alapjául szolgáló jogszabályokat tartalmazza.

[35] Eljárási szabálysértés megállapítását csak az eredményezi, ha az ellentét a büntetőjogi főkérdések – a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása – tekintetében áll fenn a rendelkező rész és az indokolás között.

[36] A jogerős ítélet rendelkező részének és indokolásának feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető eljárási szabálysértésként értékelhető ellentétére azonban ténylegesen az indítványozó sem hivatkozott.

[37] Az indítvány felhívja ezen felülvizsgálati okot, az indokolása ugyanakkor nem áll azzal összefüggésben. Ugyanis az indítvány e körben kizárólag a mérlegelés hibás voltára, és az indokolás hiányosságára vonatkozó érveket tartalmaz.

[38] Az elsőfokú ítélet rendelkező része szerint a bíróság bűnösnek mondta ki az I. rendű terheltet vesztegetés elfogadásának büntetében [Btk. 296. § (1) bekezdés], csalás vétségében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] és hamis tanúzás büntetében [Btk. 272. § (2) bekezdés a) pont I. fordulat, (5) bekezdés], ezért vele szemben büntetést szabott ki. Az indokolás pedig erre vonatkozó tényállást, az azt alátámasztó bizonyítékok elfogadását indokoló mérlegelést, az I. rendű terhelt bűnösségének megállapítását, valamint a cselekmény minősítésének, a büntetés alkalmazásának és egyéb rendelkezéseinek jogi indokolását tartalmazza.

[39] Így a rendelkező rész és az indokolás között a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontjában előírt – ekként a felülvizsgálati eljáráshoz is szükséges – ellentét nem feszül.

[40] A felülvizsgálati indítvány ezen túlmenően anyagi jogi szabálysértésre hivatkozott, és az I. rendű terhelt felmentésére irányult.

[41] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[42] Nem sértett azonban törvényt az eljárt bíróság, amikor az I. rendű terhelt bűnösségét vesztegetés elfogadása hatósági eljárásban büntetében [Btk. 296. § (1) bekezdés] és hamis tanúzás büntetében [Btk. 272. § (2) bekezdés a) pont I. fordulat, (5) bekezdés]. megállapította.

[43] A Btk. 296. § (1) bekezdés szerint, aki azért, hogy a bírósági, választottbírói vagy hatósági eljárásban törvényes jogait ne gyakorolja, vagy kötelezettségeit ne teljesítse, jogtalan előnyt kér, a jogtalan előnyt vagy ennek ígéretét elfogadja, illetve a rá tekintettel harmadik személy által kért vagy harmadik személynek adott vagy ígért jogtalan előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, vesztegetés elfogadása bírósági vagy hatósági eljárásban büntetést követi el.

[44] A Btk. 272. § (1) bekezdés alapján hamis tanúzást követ el az a tanú, aki hatóság előtt az ügy lényeges körülményére valótlan vallomást tesz, vagy a valót elhallgatja.

[45] A 272. § (2) bekezdése szerint a hamis tanúzásra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni arra, aki

a) mint szakértő hamis szakvéleményt vagy mint szaktanácsadó hamis felvilágosítást ad,

b) mint tolmács vagy fordító hamisan fordít,

c) a 268. § (1) bekezdés b) pontja esetén kívül büntető- vagy polgári ügyben hamis okiratot vagy hamis tárgyi bizonyítási eszközt szolgáltat.

[46] A 272. § (5) bekezdése szerint, aki a hamis tanúzást polgári ügyben követi el, három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Ha a polgári ügy tárgya különösen nagy vagyoni érték vagy különösen jelentős egyéb érdek, a büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés.

[47] A vesztegetés elfogadása bírósági vagy hatósági eljárásban bűncselekményének védett jogi tárgya a bírósági, választottbírói és a hatósági eljárások szabályos, jogellenes

befolyásolástól mentes működése azon keresztül, hogy az eljárás valamennyi szereplője jogellenes befolyásolástól mentesen gyakorolhassa jogait, illetve teljesíthesse kötelességeit.

[48] Elkövetési tárgya tényállási elemként nincs meghatározva, az ott szereplő jogtalan előny bármi lehet, így vagyoni és személyes jellegű is, a lényege, hogy az elkövetőt vagy rá tekintettel mást a korábbinál kedvezőbb helyzetbe juttasson.

[49] A cselekmény elkövetője csak az lehet, aki bírósági (választottbírósági) vagy hatósági eljárásban működik közre. Ez a személy lehet az eljárás valamely résztvevője (büntetőügyben a terhelt, a védő, a sértett, a magánvádló, a pótmagánvádló, az egyéb érdekelt, ezek jogi képviselője, a segítők, polgári eljárásban a peres felek, ezek képviselői, a beavatkozó stb.), de lehet tanú, szakértő stb.

[50] A cselekmény elkövetési magatartása elsősorban az előny kérése, illetve annak vagy az előny ígéretének elfogadása. Feltétele azonban a bűncselekménynek, hogy ennek a bírósági vagy hatósági eljárással, illetve az elkövetőnek az ebben az eljárásban gyakorolandó jogával vagy kötelességével összefüggésben kell történnie.

[51] Befejezett a cselekmény az előny kérésével vagy ígéretével is; az előny kérése esetén az ígéretre, az előny ígérete esetén pedig a tényleges átadására nincs a befejezettséghez szükség.

[52] A bűncselekmény elkövethető nemcsak a már folyamatban lévő eljárással kapcsolatban, hanem az eljárás megindulása előtt is, ha az olyan jogra vagy kötelezettségre vonatkozik, amely már az eljárás formális megindulása előtt is megilleti vagy terheli a megvesztegetettet.

[53] Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti a következőket:

- Az I. rendű terhelt bányászat, földtani és felszínalaktani értékek, valamint barlangok védelme, felszín alatti vízkészlet-gazdálkodás, vízfeltárás, kútúrás és vízkitermelés szakterületekkel rendelkező igazságügyi szakértő.

- A II. rendű terhelt a 2. számú Kft. egyik tulajdonos-ügyvezetője. A II. rendű terhelt ismerősi viszonyban volt mind az I. rendű terhelttel, mind az 1. számú Kft. ügyvezetőjével, az 1. számú tanúval, utóbbival üzleti kapcsolatban is állt: avédnevű bányatelek – mely bányászati jogának jogosultja az 1. számú Kft. volt – 2019. szeptember 3. napján a Megyei Kormányhivatalnál kezdeményezett ásványvagyon felülvizsgálatához szükséges mérnöki dokumentációt a 2. számú Kft. készítette el, az ennek során eljáró földtani szakértő a II. rendű terhelt felesége volt.

- A Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság a 2019. szeptember 13. napján kelt 36600/1000-126/2019.ált. számú határozatával az 1. számú Kft. részére az érintett ingatlanok bányatelek jogi jellegének törlése miatt 8.520.000 forint, míg a bányászati jog megszűnése miatt 15.450.000 forint, összesen 23.970.000 forint kártalanítást állapított meg.

- Az 1. számú Kft. akkori ügyvezetője, az 1. számú tanú a megállapítottnál jóval nagyobb kártalanítási összeg kifizetésére tartott igényt, ezért a határozatnak a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 38. § (1) bekezdés a) pontja alapján bírósági úton történő megtámadásáról, továbbá a cég számára kedvező bírósági döntés biztosítása érdekében közjegyző által kirendelt igazságügyi szakértői vélemény beszerzéséről döntött.

- Az 1. számú tanú a cég számára kedvező szakvélemény érdekében a szakértőt jogtalan előnyként pénz felajánlásával akarta befolyásolni. A II. rendű terhelt ajánlására az 1. számú tanú és a II. rendű terhelt az ügyben szakvélemény adására kompetenciával rendelkező igazságügyi szakértőként az I. rendű terheltet akarta bevonni.

- Azért, hogy az 1. számú tanú a cég számára kedvező szakvélemény érdekében a szakértőt pénz felajánlásával befolyásolhassa a II. rendű terhelt közvetítésével az 1. számú tanú és az I.

rendű terhelt személyes találkozót egyeztetett, melyre 2019. szeptember 17. napján 9 és 10 óra közötti időben került sor.

– A II. rendű terhelt az 1. számú tanúval folytatott előzetes megbeszélésnek megfelelően a találkozó előtt, majd az 1. számú tanú a találkozó során közölte az I. rendű terhelttel, hogy a megbízás elfogadása esetén szakértői díjként akár 2.000.000 forintot is felszámolhat. Az 1. számú tanú és az I. rendű terhelt ekkor megállapodott abban, hogy az I. rendű terhelt vállalja, hogy az általa ilyen jellegű munkáért egyébként elvárt nagyságrendileg 700.000-800.000 forintos jogszerűen járó, közjegyzőn keresztül fizetendő szakértői díján felüli, az 1. számú tanú által kifizetni vállalt emelt összegű szakértői díjért, valamint a szakértői véleményre alapított pernyertesség esetére az 1. számú tanú által ígért, később átadandó további, konkrétan nem meghatározható összegért, ún. „sikerdíjért” cserébe az 1. számú Kft. számára kedvezőbb tartalmú, az 1. számú tanú igényeihez igazodó szakvéleményt fog elkészíteni a cég által megindítandó bírósági eljárásban történő felhasználáshoz.

– Az 1. számú tanú és az I. rendű terhelt közötti megállapodásról nem tudó 2. számú tanú közreműködésével a közjegyző helyettesénél, a közjegyzőhelyettesnél elérte, hogy az elkövetéskor hatályos egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény 21-27/A. § szerinti igazságügyi szakértő kirendelése közjegyzői eljárás keretében a 2019. október 2. napján kelt 11071/Ü/1934/2019/5. számú végzéssel igazságügyi szakértőként az I. rendű terhelt kerüljön szakértőként kirendelésre.

– A megállapodás alapján az I. rendű terhelt a szakvéleményét – annak a kirendelő közjegyző felé történő benyújtását megelőzően – 2019. október 6. napján 18 óra 26 perc körüli időben eljuttatta a II. rendű terheltnek, és ismeretlen módon az 1. számú tanúnak azért, hogy azt előzetesen jóváhagyják, illetve az esetleges módosítására irányuló utasításuknak eleget tegyen. Ezt követően az 1. számú tanútól – részben a II. rendű terhelt közvetítésével – kapott utasításoknak megfelelően az I. rendű terhelt a szakvéleményét átírta. Ennek során a figyelembe vett egyik tényezőt, a bányászati jog ellenértékét jelentősen befolyásoló működési eredményt 27,32%-ról 47%-ra emelte, a kitermelési időszakot pedig 10 évről 8,5 évre csökkentette. Ennek következtében a bányászati jog ellenértékként meghatározott, az I. rendű terhelt által eredetileg elkészített szakvéleményben megjelölt 710.582.258 forinthez képest a cég számára kedvezőbb összeget, 1.247.835.371 forintot tüntetett fel a szakvéleményében. Emellett az I. rendű terhelt a szakvéleményben írtakkal szemben ténylegesen szemlét sem tartott, így az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény 47. § (4) bekezdés b) pontjában előírt, a szakvéleményben rögzítendő vizsgálati módszer rövid ismertetése során valótlanul tüntette fel, hogy a megállapításai az általa megtartásra került szemlén is alapulnak.

– Az I. rendű terhelt 2019. október 7. napján adta postára a szakvéleményét, és az 2019. október 9. napján érkezett meg a közjegyzőhöz. Az I. rendű terhelt tudta, hogy az általa meghatározott szakértői díjat az 1. számú Kft. nem fogja kifogásolni, a szakértői munkája után 1.748.304 forintról állított ki díjjegyzéket.

– A szakvélemény elkészítését követően az 1. számú mint az 1. számú Kft. ügyvezetőjének megbízásából eljáró, a céget képviselő ügyvéd a Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság határozatával szemben, a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyben 2019. október 10. napján keresetet nyújtott be a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon, melynek mellékleteként az I. rendű terheltnek a korábban megbeszéltek szerint elkészített szakvéleményét is becsatolta, amelyre alapítottna a cég 1.468.706.724 forint kártalanítási igényt jelentett be.

[54] A Kúria mindezek kapcsán rámutat a következőkre.

[55] Felülvizsgálatban a felülbírálatnak egyaránt tárgya a tényállásszerűség és a bűnösség kérdése. A tényállásszerűség az úgynevezett tárgyi okozatosság, a bűnösség pedig az

ügynevezett alanyi okozatosság. A kettő együtt adja ki, hogy az elkövető tehet arról, amit a terhére róttak, amivel vádolják, mert van olyan külvilágbeli magatartása, ami a büntetőtörvényi tényállás szerinti elkövetői magatartás (mint szükséges ismerv a tárgyi oldalon); és mert tehet az ilyen magatartás tanúsításáról. Ez utóbbi az anyagi jogi bűnösség elengedhetetlen alapja, ami az alany tudati, gondolati világával függ össze (és mint ilyen, szükséges ismerv az alany oldalán).

[56] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ún. alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége, és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása.

[57] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről stb.) való, tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely, külvilágban megjelenő, illetve fizikai mérhető tényből következtetéssel ragadható meg, s mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami pedig jogkérdés.

[58] A tudati – és más tények – megállapításától el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelését, ami a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése. Ennek eredménye pedig már jogi fogalmak formájában jelenik meg. A kettő közötti kapcsolatot az teremti meg, hogy ha az irányadó tényállás valamelyik külvilágból megjelenő tényt és abból vont ténybeli következtetést (tisztában volt, tudata átfogta) egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, s ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van.

[59] A védő kifogása, mely szerint az I. rendű terhelt nem tudott arról, hogy a találkozójának célja a jogellenes befolyásolás, az alábbiak miatt nem foghatott helyt.

[60] Az I. rendű terhelt terhére rótt vesztegetés elfogadása bírósági vagy hatósági eljárásban bűncselekményhez tartozó – a felülvizsgálati eljárásban irányadó – jogerős tényállás egyértelműen tartalmazza az I. rendű terhelt magatartására és tudattartalmára vonatkozó, ekként a (jogi) következtetés alapjául szolgáló tényeket.

[61] Jelen ügyben ekként nem kétséges, hogy az 1. számú tanú és az I. rendű terhelt közötti találkozójának célja az volt, hogy az 1. számú tanú a számára kedvező szakvélemény érdekében a szakértőt – az I. rendű terheltet – pénz felajánlásával befolyásolhassa. A II. rendű terhelt már a találkozójának előtt közölte az I. rendű terhelttel, hogy akár 2.000.000 forintot is kérhet szakértői díjként.

[62] Az irányadó tényállásban rögzített tényekből – mely szerint az I. rendű terhelt mint szakértő és az 1. számú tanú között egy zártkörű egyeztetés történt a közjegyzői kirendelést megelőzően, az I. rendű terhelt által a szakvélemény előzetes megküldése jóváhagyás érdekében, a helyszíni szemle valótlán feltüntetése, a szakvélemény tartalmának az érdekelt fél igényéhez igazítása és ennek érdekében a vagyoni előny megbeszélése – okszerűen következik a befolyásolási cél.

[63] Az I. rendű terhelt közjegyzői eljárás keretében került kirendelésre igazságügyi szakértőként, tisztában volt azzal, hogy függetlennek kell lennie, hogy nem egyeztetethet érdemben egyoldalúan az egyik féllel a másik fél kizárásával, hogy a szakvéleményét nem küldheti meg az érintett félnek jóváhagyásra, illetve, hogy a helyszíni szemlét nem tüntetheti fel valótlannal.

[64] Mindezek ellenére mégis egyeztetett, előzetesen megküldte a szakvéleményét, aminek tartalmát az érdekelt fél kívánsága szerint módosította, és valótlán tényként tüntetett fel.

[65] Nyilvánvaló, hogy ezen tényekből nem a védő által hivatkozott „tájékoztató szándékra” lehet következtetni.

[66] Ellenkezőleg, a vagyoni előny a szakértői köteletség megszegésére irányult, amit az I. rendű terhelt felismert, amelynek rögzítése elegendő a jogellenes előny elfogadásával megvalósuló vesztegetés megállapításához.

[67] A bírósági vagy hatósági eljárásban eljáró szakértő a kirendelés folytán az eljárás funkcionális résztvevője, akinek tevékenysége a döntéshozatal szakmai megalapozását szolgálja.

[68] Jelen ügyben a jogellenesség abban áll, hogy a szakértő köteles függetlenül eljárni, kizárólag a saját szakmai meggyőződése alapján véleményt alkotni, köteles a szakmai szabályokat betartani, köteles a hatóság felé valós adatot közölni, nem egyeztethet az egyik féllel titokban.

[69] Ez a szakértői működés normatív kötelezettsége, amely a szakértői tevékenységről szóló szabályokból és az eljárási törvényből fakad. E kötelezettségek nem pusztán etikai jellegűek, hanem az eljárás tisztességének garanciális elemei.

[70] Az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény 3. § (1) bekezdése szerint az igazságügyi szakértő feladata, hogy a hatóság kirendelése vagy megbízás alapján, a tudomány és a műszaki fejlődés eredményeinek felhasználásával készített szakvéleménnyel, a függetlenség és pártatlanság követelményének megtartásával döntse el a szakkérdést, és segítse a tényállás megállapítását.

[71] Az I. rendű terhelt konkrét kötelességszegése jelen ügyben a függetlenség feladása, az egyoldalú egyeztetés, a valótlan szemlefeltüntetés, a szakvélemény előzetes jóváhagyatása, ennek következményekénti módosítása, vagyis a szakértői funkció rendeltetésével ellentétes magatartás.

[72] A vagyoni előny ígérete pedig a szakértői kötelességszegésre irányult, amit az I. rendű terhelt elfogadott.

[73] A védő által az ügyfél igényéhez igazodó szakvéleményre hivatkozás nem helytálló, miként egyértelmű az is, hogy jelen ügyben nem magánszakértőként járt el az I. rendű terhelt, hanem közjegyző által kirendelt igazságügyi szakértőként. Az I. rendű terhelt az eljárás ekkénti résztvevője volt, aki nem az ügyfél megbízottja, hanem a szakkérdésben a hatóság segítője.

[74] Mindez együttesen nem pusztán etikai vagy fegyelmi természetű sérelem, hanem a Btk. XXVII. Fejezete szerinti korrupciós bűncselekmény.

[75] Nem sértett tehát törvényt az eljáró bíróság, amikor az I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét vesztegetés elfogadása hatósági eljárásban büntetőben megállapította [Btk. 296. § (1) bekezdés].

[76] A felülvizsgálati indítvány vitatta a hamis tanúzás bűncselekményének a megállapíthatóságát is.

[77] E körben a Kúria a következőkre mutat rá.

[78] A Btk. 272. § (2) bekezdése a hamis tanúzásnak tekintendő más cselekményeket önállóan határozza meg, amelyek a hamis vallomástételtől, és ekként a hamis vallomástétel büntethetőségének törvényi feltételeitől is függetlenek.

[79] A Btk. 272. § (1) bekezdésében meghatározott elkövetési magatartás a tanú által tett valótlan vallomás vagy a való elhallgatása, amely a törvény kifejezett rendelkezése alapján csak akkor büntethető, ha az lényeges körülményekre vonatkozik.

[80] A Btk. 272. § (2) bekezdése azonban ettől eltérő, és nem utal a lényeges körülményre. Az a megfogalmazás, mely szerint a (2) bekezdésben meghatározott elkövetési magatartásokra is a hamis tanúzásra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni a cselekmény minősítésének és a jogkövetkezmények azonosságát jelenti.

[81] Ez pedig jelen esetben azt jelenti, hogy a Btk. 272. § (2) bekezdés a) pontja szerinti bűncselekmény megállapításának feltétele a szolgáltatott szakvélemény hamis volta, az, hogy azt polgári vagy büntetőperben szolgáltatassák, és a bizonyítási eszköz hamis voltáról az elkövető tudomással bírjon. Ekként minden további törvényi feltétel nélkül a hamis szakvélemény szolgáltatásával a hamis tanúzás büntette befejezetté válik azzal, hogy a hamis szakvéleményről a bíróság tudomást szerez.

[82] Így tehát az az elkövető, aki akár büntető-, akár polgári perben hamis bizonyítási eszközt, ezen belül szakvéleményt szolgáltat, és annak hamis voltáról tudomással bír, megvalósítja a tanúzás hamis szakvélemény szolgáltatásával elkövetett bűncselekményét, és a bűncselekmény ezen fordulat szerinti elkövetési magatartása független attól, hogy a perben szolgáltatott hamis bizonyítási eszköz az ügy lényeges körülményeire vonatkozik-e {EBH 2016.B.10. [28], [29] bekezdés; BH 2023. 59.}.

[83] Az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (Szaktv.) 47. § (4) bekezdése alapján a szakvéleménynek tartalmaznia kell a leletet, a vizsgálat módszerének rövid ismertetését, a szakmai ténymegállapításokat és a szakértői véleményt.

[84] A szakvélemény bármelyik részének valótlanlansága esetén az egész szakvélemény hamis lesz.

[85] Hamis a szakvélemény, ha el nem végzett vizsgálatot elvégzettként tüntet fel, valamint, ha annak véleményi része is valótlan.

[86] Kétségtelen, hogy az irányadó tényállás azt tartalmazza, hogy a szakvéleményben valótlanul került feltüntetésre a helyszíni szemle tartása. Ezáltal a szakvélemény a valósággal ellentétes tényállítást tartalmaz, emiatt a szakvélemény hamisnak minősül.

[87] Ugyanakkor az irányadó tényállás alapján az is kétségtelen, hogy a szakértő nem a saját szakmai meggyőződéséből, hanem a megvesztegető elvárásai szerint írta meg a szakvéleményét, és úgy tüntette fel, mintha az a saját, független szakmai álláspontja lenne.

[88] Ezzel pedig megtévesztette a hatóságot arról, hogy a szakvélemény szakmailag független és hiteles.

[89] Ennek következtében a vélemény maga is valótlan tartalmú, és nem feltétlen abban az értelemben, hogy az téves, hanem hogy nem a szakértő valódi véleményét tükrözi.

[90] Ebben az esetben a hamisság az akarat torzulásában rejlik: a szakértő úgy tesz, mintha szakmai véleményt adna, miközben más személy érdeke szerint, annak utasításait követve írja le a véleményét.

[91] Ez pedig a szakértői tevékenység szabályainak megszegését, az objektivitás és függetlenség követelményének megsértését jelenti és a hatóság megtévesztését a szakvélemény jellegét illetően, azaz hamis szakvélemény előállítását.

[92] Másképpen szólva jelen ügyben a szakvélemény véleményi része is hamisnak minősül, ugyanis, a benne foglalt vélemény nem a szakértő tényleges szellemi tevékenységének az eredménye.

[93] Az a körülmény pedig, hogy e hamis szakvélemény utóbb mennyiben egyezik meg a jogszabályoknak megfelelően elkészített szakvéleménnyel közömbös, mivel a törvénysértő voltán nem változtat, a bűncselekmény megvalósult. Az ezzel kapcsolatos védői érvelés nem foghatott helyt.

[94] Nem sértett tehát törvényt az eljáró bíróság akkor sem, amikor az I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét hamis tanúzás büntetében is megállapította [Btk. 272. § (2) bekezdés a) pont I. fordulat, (5) bekezdés].

[95] Miután a minősítés törvényes, és más anyagi jogszabálysértés sem történt, önmagában a kiszabott büntetés mértékét a Kúria nem vizsgálhatta.

[96] A Be. 650. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján pedig a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[97] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogszabály sérelme nélkül a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[98] Ezzel szemben az I. rendű terhelt védője az indítványában részben az irányadó tényállást támadta, amikor a tényállás megalapozottságát és a bizonyítékértékelést vitatta, így a tényállással ellentétesen arra hivatkozott, hogy a személyes találkozóra nem azért került sor, hogy az 1. számú tanú pénz felajánlásával befolyásolja az I. rendű terheltet, hogy az I. rendű terhelt azért fogadta el a személyes találkozót, hogy tájékozódjon a munkáról, hogy az I. rendű terhelt írásbeli vallomását állította szembe a tényállásban rögzítettekkel, hogy vitatta, hogy az I. rendű terhelt jóváhagyás végett küldte meg a II. rendű terheltnek a szakvéleményét, hogy az I. rendű terhelt kizárólag kollegális szakmai kontroll céljából küldte meg előzetesen a szakvéleményét, továbbá iratellenességre hivatkozott. Erre azonban a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség, az indítvány e részében törvényben kizárt.

[99] Ekként a Kúria – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése értelmében hivatalból köteles – a megtámadott határozatot a Be. 662. § (1) bekezdése alapján az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[100] *A döntés elvi tartalma*

Az az elkövető, aki akár büntető-, akár polgári perben hamis bizonyítási eszközt, ezen belül szakvéleményt szolgáltat, és annak hamis voltáról tudomással bír, megvalósítja a tanúzás hamis szakvélemény szolgáltatásával elkövetett bűncselekményét, és a bűncselekmény ezen fordulat szerinti elkövetési magatartása független attól, hogy a perben szolgáltatott hamis bizonyítási eszköz az ügy lényeges körülményeire vonatkozik-e.

IV.

[101] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[102] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételtelen előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételtelen előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2026. február 24.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró, Dr. Horváth Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző